

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)  
Tekst: Mattheüs 5, 17 - 20  
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 92 : 1 en 2 (vers 2 Morgenster)**
- 4. Schuldbelijdenis door het zingen van Gezang 89 : 1 – 3 (90Gz)**
- 5. Genadeverkondiging met aansluitend zingen Psalm 103 : 1 en 3**
- 6. Gebed om vernieuwing door de Heilige Geest**
- 7. Schriftlezing : Mattheüs 5 : 17 - 48**
- 8. Zingen : Psalm 50 : 6 en 7 (geen offerdier maar offer van dankbaarheid)**
- 9. Tekst : Mattheüs 5 : 17 - 20**
- 10. Zingen : Psalm 25 : 2 en 4**
- 11. Lezing van de wet**
- 12. Zingen: Psalm 84 : 4 en 5**
- 13. Dankzegging en voorbede**
- 14. Slotzang : Psalm 25 : 5 en 6**

**Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,**

Een gezin met studerende kinderen en kinderen op de middelbare school zit aan tafel en gebruikt de maaltijd. Er kan rustig worden getafeld want er hoeft vanavond niemand weg. Een goed moment om met de kinderen eens te spreken over de verantwoordelijkheden in huis. Tot nu toe hebben de kinderen weinig hoeven doen in huis. Moeders was altijd thuis en die gunde het de kinderen om te kunnen ontspannen als ze klaar waren met school en hun huiswerk. Maar na vele gesprekken tussen de ouders, is nu het moment aangebroken om met de kinderen te gaan praten. Want het is wel mooi die lerende en studerende kinderen, maar het kost ook bakken met geld. En om te voorkomen dat de kinderen straks met hele hoge studieschulden komen te zitten is afgesproken dat moeders ook een baan gaat zoeken. En daar is natuurlijk niets mis mee. Maar het heeft wel gevolgen voor het gezinsleven. Als moeders 25 of nog meer uren per week werkt dan blijft er minder tijd over voor haar werk in huis. En ze wil ook haar werk in de gemeente blijven doen en haar sport heeft ze ook nodig, dus blijft er gewoon minder tijd over voor de huishouding. En dus zullen de kinderen daar een grotere bijdrage in moeten gaan leveren. Naast het opruimen van hun eigen kamer. Wat ze eigenlijk al jaren moesten, maar wat moeders toch nog vaak deed, krijgen ze allemaal een eigen taak. De een wordt verantwoordelijk voor het in- en uitruimen van de vaatwasser. De ander wordt moet twee keer in de week de woonkamer zuigen en een keer in de week het hele huis. De volgende moet twee keer per week de toiletten en de wastafels schoonmaken. En zo krijgt ieder zijn taak.

Tot verdriet van de ouders, blijkt dit plan bij de kinderen op enorme weerstand te stuiten. De protesten zijn niet van de lucht. Ze vinden het belachelijk. Andere leeftijdsgenoten hoeven dat allemaal niet. Als mama nu gewoon minder in de kerk doet, dan kan ze het gewoon zelf blijven doen en hoeven zij niet die stomme klussen te doen. Ondanks de vriendelijke argumentatie van de ouders blijven de kinderen protesteren. Ze moet maar stoppen met die dingen voor de kerk. Sommige kinderen geven zelfs aan het gewoon niet te zullen doen. Ze weigeren keihard. Zo zakt de gezellige sfeer die er eerst aan tafel was naar een droevig dieptepunt. Ook als de ouders duidelijk laten blijken dat ze boos en verdrietig zijn door de houding van de kinderen - gaat toch om hun belang – blijven ze weigeren. Uiteindelijk weten de ouders de strijd dan toch in hun voordeel te

beslissen. Want als vader duidelijk maakt dat hij dit gedrag van zijn kinderen uitermate kinderachtig vindt en aangeeft het zakgeld terug te brengen naar een niveau dat past bij hun gedrag en voor de tijden van het thuiskomen in het weekend hetzelfde geldt, halen de kinderen bakzeil. Mopperend en sacherijig leggen de kinderen zich neer bij de nieuwe regels. Maar ze zullen bij iedere klus die ze doen laten merken hoeveel ze balen. Met een boos gezicht wordt de vaatwasser in- en uitgeruimd. Met een onverschillige houding wordt de vloer gezogen. De toiletten worden schoongemaakt, maar vraag niet hoe.

Wat dit allemaal met dit tekst van vanmorgen te maken heeft, hoop ik u duidelijk te maken als ik u het Woord van God predik over:

### **Jezus Christus en zijn houding tegenover de wet van God.**

De tekst van vanmorgen is geen eenvoudige tekst en de diverse verzen kunnen gemakkelijk misbruikt worden. Heel belangrijk voor een goede uitleg van de tekst is de verzen goed in het verband te lezen. Iemand zou bijvoorbeeld op grond van vers 17 kunnen menen dat de Here Jezus feitelijk de wet heeft afgeschaft. Want Hij heeft de wet vervuld. Hij heeft de gehoorzaamheid van de wet volbracht en daarom heeft de wet voor ons geen gelding meer. Iets dergelijks wordt bijvoorbeeld beweerd in kringen van Wederdopers en bepaalde evangelische stromingen. Maar ook in onze eigen kring kun je geluiden horen die deze kant op neigen. Geregeld komt er commentaar op de zondagse lezing van de wet. Waarom is dat nu nodig. Je wordt er zo depri van. En de Here Jezus is toch gestorven voor onze zonden, dus waarom zou je die wet nog elke zondag lezen? Maar laten we nu eerst eens goed naar onze tekst gaan kijken. Ik heb al gezegd dat het tekstverband heel belangrijk is voor de uitleg. Onze tekst maakt deel uit van de beroemde Bergrede van de Here. En Hij is deze rede begonnen met allerlei zaligsprekingen. In deze zaligsprekingen zegt de Here wie zalig zijn. Welke mensen het Koninkrijk van de hemel zullen beërven. Je zou ook mogen zeggen: wie er naar de hemel gaan. En dan noemt Hij bijvoorbeeld de armen van geest, de mensen die treuren, de mensen die barmhartig zijn en rein van hart. En deze woorden zullen ongetwijfeld vragen oproepen hebben bij de discipelen. Want de Joodse schriftgeleerden leerden iets anders. Om zalig te worden, het eeuwige leven te ontvangen, moet je je aan de wet en de profeten houden. Aan de geboden die daarin staan. Met als centrum de Tien Geboden.

Om nu te voorkomen dat het misverstand gaat ontstaan dat Jezus Christus de wet en de profeten onbelangrijk vindt, en dat het alleen maar aankomt op het hart – het hart dat arm is, of nederig of barmhartig of vredelievend – zegt Hij: meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen. En via het woordje “want” in vers 18, een verband tussen zijn woorden in vers 17 en 18. Het woordje “want” is bij Mattheüs niet altijd redengevend. Hij is niet altijd het begin van een verklaring. Hier in vers 18 gebruikt Mattheüs het woord vooral om aan te verzen te verbinden. Want goed beschouwd zegt de Here in de verzen 17 en 18 in grote lijnen hetzelfde. Dat is een typisch Hebreeuwse stijlform die we ook veel in de Psalmen tegenkomen.

Met grote stelligheid zegt de Here in vers 18: Want voorwaar Ik zeg u. Aan de woorden die nu volgen mag dus niemand twijfelen. “Voorwaar, Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet één jota of één tittel vergaan van de wet, eer alles zal zijn geschied.” De jota is de kleinste letter van het Hebreeuwse alfabet. Het is als onze letter “i”, maar dan nog kleiner. De tittel is een haakje dat gebruikt wordt om letter te scheiden. Te vergelijken met onze trema. Die dubbele punt die we gebruik in een woord als ideeën. Met dat trema geven we aan dat we die “e” niet los moeten lezen van de voorafgaande “e”, en dat er een nieuwe lettergreep begint bij de “e” met de trema. En zelfs geen van de allerkleinste letters of leestekens wordt door Jezus Christus geschrapt. Alles moet vervuld worden.

Waar moeten we aan denken bij zo’n jota of tittel? Door de schriftgeleerden werden hele discussies gevoerd over het belang en de waarde van de verschillende geboden. Want voor het naleven van belangrijke geboden kreeg je veel loon. En het overtreden van een klein gebod, kostte je maar weinig. Je zou bijvoorbeeld kunnen denken aan het afdragen van de tienden over de kruiden die je geoogst hebt. Natuurlijk moest dat, maar overtreding daarvan was geen grote overtreding. Maar de Here Jezus wil van een dergelijke manier van denken en redeneren niets weten. Heel de wet en de profeten moeten vervuld worden. Niets daarvan is onbelangrijk.

Maar wat bedoelt de Here dan met het vervullen van de wet en de profeten? Ook over dit woord verschillen de uitleggers van de Bijbel van mening. Ik geloof dat we hier het woord “vervullen” in zijn meest voor de hand liggende betekenis nemen. Vervullen betekent letterlijk “vol maken”. En hoe moeten we dat volmaken dan zien? Betekent het

dat de Here Jezus de volmaakte leer van de wet en de profeten zal leren? Óf, dat Hij de wet en de profeten volmaakt zal naleven en tot zijn volle betekenis brengen? Op grond van vers 19 waar de Here zowel spreekt over het doen als over het leren, geloof ik dat we aan beide moeten denken. Want de Here zegt daar: wie dan één van de kleinste van deze geboden ontbindt (dus leert dat het gebod niet meer geldig is) en zo leert, zal zeer klein heten in het Koninkrijk der hemelen, maar wie ze doet én leert (leer en levenswandel) zal zeer groot heten in het Koninkrijk der hemelen.

De Here Jezus is niet gekomen om de wet te ontbinden, maar om de wet te vervullen. Dat betekent dus dat de Here de volmaakte uitleg van de wet geeft en de wet ook volmaakt naleeft. Wat die volmaakte uitleg betreft, dat is te lezen in het vervolg van Mattheüs 5. Als de Here de bepalingen over doodslag, echtbreuk, het zweren van eden en het liefhebben van de naaste aanscherpt. In zijn uitleg laat zien dat het bij het naleven van de geboden maar niet alleen gaat om het naleven van de regels. Maar dat het gaat om het hart. Precies zoals bij het gezin uit de inleiding. Hebben de ouders bereikt wat ze willen als de kinderen hun taak slordig, mopperend en onder dwang verrichten? Natuurlijk niet. Het ging de ouders om een gezamenlijk project als gezin. Het samen dragen van de verantwoordelijkheden. Er samen voor zorgen dat de kinderen zonder studieschulden hun opleiding zullen kunnen afsluiten. Een doel met het oog op de toekomst van de kinderen. Dan zou het toch logisch zijn als die kinderen zonder mopperen en trouw de klus zouden doen die ze is toebedeeld?

Nu zo is het ook met de wet van de Here. Wie meent de wet van God vervuld te hebben als hij mopperend en met grote tegenzin zijn werk heeft gedaan, die heeft het helemaal mis. De Here laat zien dat het gehoorzaam zijn aan de wet van de Here in het hart begint. Als je je naaste uitscheldt voor “dwaas” of “leeghoofd”, dan hebt je al gezondigd tegen het gebod dat verbiedt om de naaste te doden. Als je de vrouw van de naaste aankijkt en haar in je hart begeert, heb je al echtbreuk gepleegd. Dit is het vervulde, volmaakte onderwijs van de wet.

Maar je kunt alleen een volmaakte leraar zijn als je niet alleen de wet in zijn volheid onderwijst, maar er ook zelf naar leeft. En de Here Jezus heeft op diverse plaatsen gezegd dat het zijn vreugde is om de wil van zijn Vader te doen.

Als de Here dan in vers 20 zegt dat onze gerechtigheid, onze rechtvaardigheid, ons naleven van de wet van God, die van de Farizeeën of schriftgeleerden ver moet overtreffen.

fen, omdat we anders het Koninkrijk van de hemel niet zullen binnengaan, dan bedoelt de Here dat ons naleven van de wet van God niet een afgedwongen of berekenend naleven moet zijn maar een hartelijk naleven.

De Here Jezus en de wet. Ze horen bij elkaar. Voor Jezus Christus was er geen tegenstelling tussen de liefde en de wet. Nee, ze horen bij elkaar. De liefde vervult de wet. En liefde zonder de wet, geeft, hoe goed bedoeld misschien ook, uiteindelijk nattigheid en rommel. De wet is de wet van de God die liefde is. Hoe zou daar ooit een tegenstelling kunnen zijn tussen deze twee? Het kan dat ook niet zo zijn, dat iemand zegt dat hij God liefheeft, maar een hekel heeft aan de wet van God.

Er is dan ook geen tegenstelling tussen de wet en het evangelie. Ik kan me voorstellen dat het voor de aandacht bij het luisteren naar de wet in de kerk goed zou zijn, als er meer afwisseling was. Maar verder kunnen we de Here alleen maar dankbaar zijn voor de wet. Zeker, de wet kan ons neerdrukken, omdat hij ons confronteert met onze zonden. Tegelijk is het een geschenk dat de wet ons confronteert met onze zonden, want anders zouden we onszelf nooit zien door de ogen van God. De ogen van de rechter over ons leven. We zouden dus blijven leven in de schijnwerkelijkheid, dat God best tevreden is met ons leven als we ons best doen om als goede mensen te leven. En leven in die schijnwerkelijkheid zou ons uiteindelijk het leven kosten. Verder schenkt de Here ons in de wet de kennis hoe we ons leven zo kunnen inrichten dat we Hem daarmee blij kunnen maken. Tenslotte houdt de wet ook een heerlijke belofte in: zo zal uw leven worden. Onze Here Jezus Christus heeft de wet vervuld. Hij heeft zoveel goeds gedaan in zijn leven. Hij heeft zoveel liefde geschonken. Zoveel mensen een nieuwe toekomst gegeven. En wij hebben de belofte dat God ons vernieuwt naar het beeld van zijn Zoon. Dus uiteindelijk zullen wij ook zelf in staat zijn om in volmaakte liefde de goede wet van God te vervullen. We zullen zelf volmaakt zijn en ons samenleven zal volmaakt zijn. Nee, de wet is een vreugde en geschenk als we daarbij oog hebben voor Jezus Christus die de wet heeft volmaakt en vervuld.

En nu hopen we volgende week het Heilig Avondmaal te vieren. En deze week is een week van zelfbeproeving. En heel deze zelfbeproeving komt in de lucht te hangen zonder de wet en Jezus Christus. Want hoe zullen we een afkeer krijgen van onze zonden, als de wet ons niet op ons zonden wijst? Hoe zullen we verlossing vinden in Jezus Christus als Hij niet heel de gerechtigheid van deze wet had vervuld? Hoe zouden we

vorm kunnen geven aan een dankbaar leven als de Here ons dat niet in zijn wet had geleerd? De wet van God en het evangelie vormen geen tegenstelling, maar liggen in het verlengde van elkaar. En hoe kan dat ook anders? God is één. De Here Christus is niet gekomen om de wet of de profeten op te heffen. Hij heeft de wet en de profeten vervuld. Met zijn gehoorzaamheid en liefde voor de wet en de wetgever. En doordat Hij voor ons de straf heeft gedragen voor onze overtredingen en voor onze liefdeloosheid, heeft Hij ons van de straf en de vloek verlost. Laten wij daarom, nu wij verlost zijn van de straf en de vloek van de wet, in de voetsporen van de Here Jezus gaan door zelf de geboden van de Here ter harte nemen. En dan niet mopperend en slechts naar de letter, maar in liefde en met overgave.

**Amen**